

Raadsvoorstel		afdeling	: Bedrijfsvoering
		programma	:
datum voorstel	: 18 oktober 2016	thema	:
agendapunt nr.	:	registratie code	: 16B.03937
voorstel nr.	:	behandeld door	: W.A. Dingemanse
Raadsvergadering	: 10 november 2016	e-mail	: wa.dingemanse@veere.nl
commissie	: n.v.t.	doorkiesnummer	: 488
portefeuillehouder	: R.M.A. Molenaar		

Onderwerp: Programmabegroting 2017.

Beslispunt:
Programmabegroting 2017 en de financiële begroting 2017 vaststellen.

Beslispunt

Dit is ons eindvoorstel tot het vaststellen van de programmabegroting 2017 en financiële begroting 2017. Hiermee stelt de raad het beleid voor 2017 vast en stelt de budgetten voor de programma's en de daarbij behorende prioriteiten voor 2017 beschikbaar. De meerjarenramingen 2018-2020 zijn ook geactualiseerd. De begroting is reëel en structureel in evenwicht.

Inleiding en achtergrond

Op 7 juli 2016 heeft de raad de kadernota 2016 vastgesteld. Hierin zijn de kaders voor de begroting 2017 en de meerjarenramingen 2018-2020, voorstellen voor nieuw beleid en (investerings)prioriteiten opgenomen. De kadernota is ongewijzigd vastgesteld en het uitvoeringsprogramma is verwerkt in de programmabegroting 2017.

Bij de kadernota 2016 is een financiële ruimte gepresenteerd van € 325.000 in 2017 en € 250.000 vanaf 2018. De gemeenteraad is gevraagd om voorstellen en suggesties te doen om deze ruimte in te vullen. Op basis hiervan en de toezeggingen van het college doen we nu een voorstel. Zie onderdeel 'geld'.

De gevolgen van de septembercirculaire 2016 voor de uitkering uit het gemeentefonds zijn ook in beeld gebracht en verwerkt. Zie ook onderdeel 'geld'.

We bieden u een begroting aan die structureel in evenwicht is. Het meerjarig financieel perspectief is ten opzichte van de kadernota verbeterd door een positief uitvallende septembercirculaire 2016. Door een behoedzaam financieel beleid, het op de juiste momenten inzetten van bezuinigingen, het toepassen van scherp begroten en verantwoord inzetten van reserves maken, dat we een begroting kunnen aanbieden:

- met een grote ambitie en een beleid in lijn van het coalitieprogramma 2014-2018;
- met een beperkte ontwikkeling van de lastendruk voor 2017 (gemiddeld 1,4%); de OZB stijgt met het inflatiepercentage (1,2%); in afwijking daarvan stijgt de rioolheffing met 3% extra (totaal 4,2%); de afvalstoffenheffing blijft ongewijzigd op het tarief van 2016;
- zonder nieuwe bezuinigingen in de komende 4 jaar.

Keuzes en argumenten

Kaderstelling en autorisatie

De kern van het dualisme is het versterken van de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad. De raad geeft met het vaststellen van deze begroting de (financiële) kaders aan. De begroting is tevens de basis om de controlerende taak van de raad te ondersteunen.

Per programma is een specificatie opgenomen van de budgetten per taakveld (voorheen product). Deze is informatief. Bij de programma's zijn ook de prioriteiten aangegeven die wij in 2017 willen uitvoeren. De raad autoriseert op programmaniveau de begroting en daarmee ook deze prioriteiten voor 2017.

Nieuw beleid

De financiële consequenties van het nieuwe beleid, zoals voorgesteld in de kadernota 2016 en het uitvoeringsprogramma, zijn verwerkt. Voor een toelichting verwijzen wij naar het betreffende programma.

Lastendruk

De paragraaf lokale heffingen in de programmabegroting 2017 bevat de belastingvoorstellen voor 2017. Deze voorstellen verwerken wij na vaststelling van de begroting in de belastingverordeningen. Het definitieve heffingspercentage voor de OZB en forensenbelasting voor 2017 is afhankelijk van de waardeontwikkeling. Die is pas bekend in december. De gemiddelde stijging van de lastendruk (1,4% voor 2017) zal hierdoor niet veranderen. We behoren nog steeds tot de goedkoopste gemeenten in Zeeland. We komen hierop terug bij de aanbidding van de belastingverordeningen 2017 in de raad van december.

Afvalstoffenheffing

Bij de kadernota 2016 is voorgesteld om de tarieven afvalstoffenheffing voor 2017 te verhogen volgens de uitgangspunten met 1,2% (inflatie).

Bij het opstellen van de begroting is gebleken dat door een aanpassing in de kosten-toerekening de te dekken kosten lager zijn. De afvalinzameling is nog niet volledig kostendekkend. Het contract voor inzameling van huishoudelijk afval loopt tot en met 2017 en moeten we opnieuw aanbesteden. We verwachten dan een daling van de kosten, omdat de verwerking van brandbaar afval goedkoper wordt. In verband hiermee stellen we voor om, in afwijking van ons voorstel in de kadernota, de afvalstoffenheffing voor 2017 niet te verhogen en te handhaven op het niveau van 2016.

Rioolheffingen

Met betrekking tot de rioolheffingen is bij de kadernota 2016 voorgesteld in 2017 een stijging door te voeren van 3%. De kosten van de riolering, ook als we rekening houden met het riolbeheerplan, zijn niet volledig gedekt door opbrengsten. De laatste jaren is een beleid ingezet om met een bescheiden extra stijging naar 100% kostendekking toe te werken. Voor 2017 is een extra verhoging voorzien van 3% (excl. inflatie). Met een extra stap van respectievelijk 1 tot 1,5% in 2018 en 2019 bereiken we in 2019 een kostendekking van 100%.

OZB

De verhoging van de OZB-tarieven voor 2017 is volgens de uitgangspunten 1,2% (inflatie).

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting verhogen we met ingang van 2017 met € 0,05 per persoon per overnachting. Dit betreft de verhoging in verband met inflatie en is volgens de afspraken met de sector.

Wegbeheerplan

In de raadsvergadering van 6 oktober jl. is het wegbeheerplan 2017-2021 aan de orde geweest. In de afgelopen periode is er fors gesneden in het budget voor wegbeheer. Dit

kon alleen door het ambitieniveau te verlagen, dus genoeg te nemen met achterstallig onderhoud. De effecten van die bezuiniging zijn terug te zien in de weginspecties; de kwaliteit van het wegennet is afgenomen. Het college stelt voor de komende jaren het achterstallig onderhoud volledig weg te werken en de wegen op orde te brengen. Het college vindt het belangrijk de kwaliteit op orde te brengen om een aantal redenen; hoe langer onderhoud wordt uitgesteld hoe hoger de kosten, de bevolking wordt ouder en daardoor kwetsbaarder voor valpartijen, verzorgde wegen zijn belangrijk voor het toeristisch product en uit alle kernen komen klachten over het onderhoudsniveau.

Grondexploitaties

In de kadernota 2016 hebben we u uitgebreid geïnformeerd over de wijzigingen in de wet- en regelgeving met betrekking tot de grondexploitaties en de nieuwe notities grondexploitaties 2016 van de commissie BBV. In dit verband heeft de raad een besluit genomen over die plannen, waar sprake is van een ontwikkeling van grond (waar dus nog geen grondexploitatie is vastgesteld). Door dit besluit is het toegestaan om voorbereidingskosten en kosten van onderzoek en ontwikkeling te activeren. Dit uitgangspunt is toegepast in deze begroting. Om het kort te houden verwijzen we u er naar.

Duurzaamheid

Het aspect duurzaamheid is uitgangspunt in verschillende onderdelen en projecten van de begroting.

Risico's en kanttekeningen

Om financiële risico's op te kunnen vangen is weerstandscapaciteit nodig. We hebben alle risico's geïnventariseerd en in beeld hoeveel weerstandscapaciteit benodigd is. Afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit is er sprake van een ratio weerstandsvermogen van 5,3 in 2017. In deze meerjarenraming benutten we reserves waardoor deze ratio in 2020 uitkomt op **4,4 in 2020**. Met andere woorden, we hebben 4x zoveel middelen beschikbaar als nodig is om onze risico's op te vangen. Als beleid streven we naar een weerstandsvermogen tussen 1,4 - 2,0 (= ruim voldoende). Dit betekent dat er bij een weerstandsvermogen groter dan 2, er ook ruimte is voor het aanspreken van reserves als het nodig.

In de kadernota 2016 hebben we al aangegeven dat het uitgangspunt is dat bij gebrek aan ambtelijke capaciteit, zowel kwantitatief en kwalitatief, de kosten van extra inhuur in de totale kosten van het betreffende project/werk worden meegenomen. Bij het opstellen van deze begroting hebben we nogmaals getoetst in hoeverre de bestaande en nieuwe budgetten toereikend zijn voor deze vraag. We komen tot de conclusie dat de capaciteit vooralsnog voldoende is om het bestaande en nieuwe beleid uit te voeren.

De verwachting is wel dat we voor de implementatie van de Omgevingswet (ten opzichte van de kadernota) nog meer uren nodig hebben en in de loop van 2017 met een verzoek komen voor een aanvulling op het budget dat hiervoor beschikbaar is (€ 120.000).

Het project accommodaties vraagt voor 2017 ook extra uren. Met het voorstel tot het vaststellen van de uitvoeringsagenda maatschappelijk vastgoed 2025, gepland voor de raadsvergadering van december, vragen wij u het benodigde budget beschikbaar te stellen.

Geld

In het begrotingsbeeld in de programmabegroting is de financiële positie van de gemeente Veere weergegeven. In de financiële begroting zijn op pagina 4 tot en met 9 de verschillende posten/mutaties toegelicht. Wij verwijzen daar naar.

Ruimte kadernota 2016

Bij de kadernota 2016 is een financiële ruimte gepresenteerd van € 325.000 in 2017 en € 250.000 vanaf 2018. De gemeenteraad is gevraagd om voorstellen en suggesties te doen om deze ruimte in te vullen. Op basis van deze voorstellen en de toezeggingen van het college stellen we het volgende voor.

Ruimte kadernota 2016	2017	2018	2019	2020
1 Evenementenbeleid: plaatsen dranghekken en afvalbakken bij niet-commerciële activiteiten	25	25	25	25
2 Speeltoestellen: plaatsen meer mobiele speeltoestellen	25			
3 Subsidieregeling voor onderhoud en restauratie	30	30	30	30
4 Groene innovatieprijs	10	10	10	10
5 Breedband	50			
6 Revitaliseren woningvoorraad (versnellen)		100	100	100
7 Kwaliteitsverbetering en innovatie stimuleren toeristische sector	25	25	25	
8 Dekking t.l.v. budget Toeristisch Impuls	-25	-25	-25	
Totaal	140	165	165	165

Tabel: Invullen ruimte kadernota 2016 (x € 1.000).

Bij dit voorstel heeft het college een inschatting gemaakt, voor welke onderwerpen er steun was van een meerderheid uit in de raad. Deze zijn nu in bovenstaande tabel financieel vertaald en verwerkt in de begroting. Tijdens de behandeling is door nagenoeg alle fracties ook duurzaamheid en het accommodatiebeleid genoemd. Deze onderwerpen zijn naar onze mening en naar de huidige inzichten in voldoende mate opgenomen in de prioriteitenplanning.

Septembercirculaire 2016

Op 20 september jl. is de septembercirculaire 2016 verschenen. Deze is voor Veere doorgerekend. Hieronder volgt het resultaat ten opzichte van de meicirculaire 2016/kadernota 2016.

Uitkering gemeentefonds	2017	2018	2019	2020
Raming septembercirculaire 2016	23.771	24.160	23.996	23.942
Raming meicirculaire 2016/kadernota 2016	23.929	23.820	23.660	23.686
Totaal	-158	340	336	278

Tabel: Gevolgen septembercirculaire 2016 t.o.v. kadernota 2016 (x € 1.000).

Voor de totale uitkering uit het gemeentefonds is er voor 2017 sprake van een nadeel, en de jaren vanaf 2018 van een voordeel. Kijkend naar de specificatie hieronder zit er met name (in alle jaren) een voordeel op de algemene uitkering en een nadeel op de uitkering voor de Jeugdzorg en de WMO 2015.

Het voordeel op de algemene uitkering (1) valt in het resultaat van de begroting 2017. De mutaties op de verschillende onderdelen van het sociaal domein (2 t/m 5) verwerken we budgettair neutraal door de betreffende uitgavenbudgetten afhankelijk van de uitkomst te verhogen/verlagen.

Specificatie	2017	2018	2019	2020
1 Algemene uitkering	84	503	503	503
2 WMO 2007	43	43	43	55
3 Jeugdzorg	-224	-202	-205	-205
4 WMO 2015 (van AWBZ)	-65	-190	-10	-15
5 Participatiewet	4	6	5	-60
Totaal	-158	340	336	278

Tabel: Specificatie septembercirculaire 2016 (x € 1.000)

Uitkering WWB – Inkomensdeel

Voor de bekostiging van de bijstandsuitkeringen ontvangen gemeenten een budget vanuit het inkomensdeel. Recent zijn de budgetten bekend gemaakt op basis van een nieuw, aangepast verdeelmodel. Voor Walcheren leidt dit tot een lagere uitkering van € 3,3 miljoen in 2017. Tegenover een daling voor Middelburg en Vlissingen van respectievelijk € 1 miljoen en Vlissingen van € 2,45 miljoen staat een stijging voor Veere van € 0,15. Samen met andere mutaties leidt dit per saldo voor Veere tot een hogere bijdrage aan Orionis van € 427.000. Door de nieuwe rijksvergoedingen ontstaat er een wijziging in de verdeelsleutel, ten nadele van Veere, omdat het I-deel van Veere stijgt ten opzichte van de andere gemeenten. Dit nadeel kunnen we nog opvangen binnen het programma Sociaal Domein, zonder dat dit ten kosten gaat van de kwaliteit van dienstverlening.

Saldo begroting 2017/meerjarenramingen

Met het verwerken van de invulling van de ruimte in de kadernota 2016 en de gevolgen van de septembercirculaire 2016 en overige mutaties, is het financiële beeld als volgt:

Meerjarenramingen	2017	2018	2019	2020
1 Stand kadernota 2016	325	250	250	250
2 Invullen ruimte kadernota 2016	-140	-165	-165	-165
3 Septembercirculaire 2016	84	503	503	503
4 Mutaties	-424	-416	-382	-369
Saldo	-155	172	206	219

Tabel: Saldo meerjarenramingen 2017-2020 (x € 1.000).

De onderdelen 1 tot en met 3 zijn hiervoor toegelicht. Onder 4 (Mutaties) zijn diverse grote en kleine mutaties/correcties verwerkt. De belangrijkste houden verband met posten die structureel doorwerken vanuit de 2^e bestuursrapportage 2016, een correctie op de loonkosten en een wijziging in het personeelsbeleid (invoering van het Individueel Keuzebudget).

Dekkingsvoorstel

Het saldo van de financiële mutaties die we nu verwerken verloopt niet gelijkmatig over de jaren. Het begrotingsjaar 2017 geeft een tekort; in de jaren 2018 tot en met 2020 is er sprake van een overschot. Wij stellen voor om het saldo in de begroting 2017 en de meerjarenramingen 2018-2020 respectievelijk ten laste/ten gunste van de algemene reserve te brengen. De mutatie in de algemene reserve is per saldo € 442.000 positief en dient als reservering voor nieuw beleid (of aanvulling op bestaand beleid), dan wel het versterken van het eigen vermogen.

Aanpak

Indeling programmabegroting 2017

De gemeenteraad heeft begin dit jaar ingestemd met een wijziging in de indeling van de begroting. De aanleiding hiervoor is de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De nieuwe programma's zijn nu opgenomen in de begroting 2017. Voorheen bestonden programma's uit thema's en producten. Vanaf 2017 spreken we van taakvelden; per programma zijn ook de budgetten per taakveld gepresenteerd.

Beleidsindicatoren

Met ingang van 2017 zijn gemeenten verplicht om in de programma's van de begroting de maatschappelijke effecten, die met de verschillende programma's worden beoogd of gerealiseerd, toe te lichten aan de hand van beleidsindicatoren. Deze verplichte indicatoren zijn nu voor het eerst in de programma's opgenomen. Bij toekomstige begrotingen kan Veere de effecten vergelijken van voorafgaande jaren met zichzelf en/of andere gemeenten.

Digitale programmabegroting 2017

Deze programmabegroting voor 2017 presenteren we in digitale vorm (<http://veere.begroting.pepperflow.nl>). Deze programmabegroting kan de raad, maar ook burgers en ondernemers op digitale wijze via internet raadplegen. Dit kan via verschillende invalshoeken: per programma, naar doelgroep, naar kern, maar ook naar portefeuillehouder. Met de leverancier hebben we de stap gemaakt naar 2.0.

Besluitvormingstabel 2017

De planning van de bestuurlijke besluitvorming voor 2017 is nog niet gereed en volgt later beschikbaar.

Behandeling gemeenteraad

Voor de behandeling van de begroting 2017 geldt de volgende aanpak:

1. algemene beschouwingen per fractie.
 - a. Per fractie 10-15 minuten beschouwingen op hoofdlijnen.
 - b. Vaste volgorde van spreken + spreken vanaf spreekgestoelte.
Spreekvolgorde:, DTV, VVD, CDA en SGP/ChristenUnie, D66 en PvdA/GroenLinks.
 - c. Na elke inleiding kunnen de leden van de raad vragen stellen aan de spreker.
2. Gelegenheid voor de fracties om te reageren op de beschouwingen van de overige fracties.
3. Reactie door het college.
4. Beraadslaging door de raad.
5. Indienen van moties en amendementen (moties of amendementen over zaken met ingrijpende financiële consequenties gaan vergezeld met suggesties over dekking en/of ombuiging).
6. Stemming over moties en amendementen en aansluitend vaststellen van / beslissingen over de kadernota door de raad.

Burgemeester en wethouders van Veere,
de secretaris, de burgemeester,

J.F.M. Steinbusch drs. R.J. van der Zwaag

Bijlagen/informatie voor raadsleden (+corsa nummer):

- Programmabegroting 2017 – PDF-versie (16B.04052)
- Financiële begroting 2017 (16B.04045)

Volgens voorstel door de raad besloten op
de griffier, de voorzitter,

mr J.C. Waverijn drs. R.J. van der Zwaag